

DECEMBER 2022
ERHVERVSSTYRELSEN

INDUSTRI 4.0: DIGITALISERINGSBOOST

SLUTEVALUERING

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Socialfond

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Fond
for Regionaludvikling

Vi investerer i din fremtid

Pluss

COWI

ADRESSE COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby

TLF +45 56 40 00 00
FAX +45 56 40 99 99
WWW cowi.dk

DECEMBER 2022
ERHVERVSSTYRELSEN

INDUSTRI 4.0: DIGITALISERINGSBOOST

SLUTEVALUERING

PROJEKTNR.	A072630
DOKUMENTNR.	202/203.S
VERSION	1.0
UDGIVELSESDATO	13.12.2022
UDARBEJDET	FMP
KONTROLLERET	MW
GODKENDT	LCPE

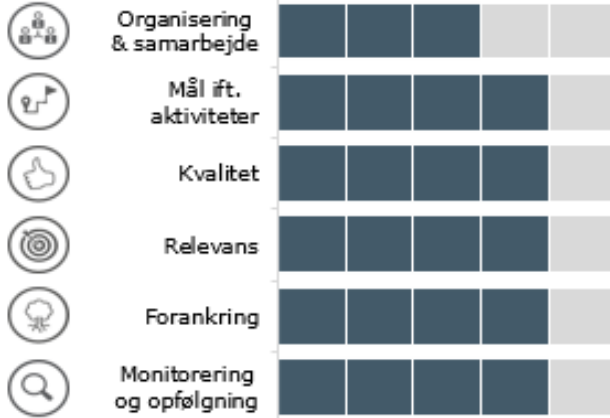
INDHOLD

1	Resumé: Industri 4.0: Digitaliseringsboost	1
2	Fakta om projektet	2
2.1	Projektets effektkæde	3
3	Overordnet status	4
4	Projektets implementering	5
5	Fremdrift og målopnåelse	10
5.1	Fremdrift ift. aktiviteter og milepæle	10
5.2	Målopnåelse i forhold til output	12
6	Effektvurdering	14
6.1	Forudsætninger for effektskabelse	14
6.2	Forventninger til effekter	15
6.3	Indsatsens effektmål	17
7	Anbefalinger og læring	19
	Bilag A Sådan scorer vi	21

1 Resumé: Industri 4.0: Digitaliseringsboost

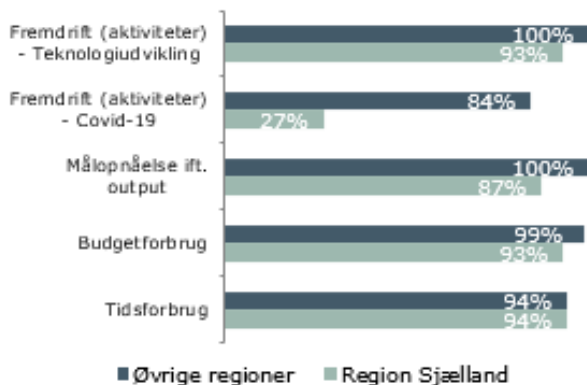
Projektets implementering

Gennemsnitlig score (skala: 0-5) **3,8**

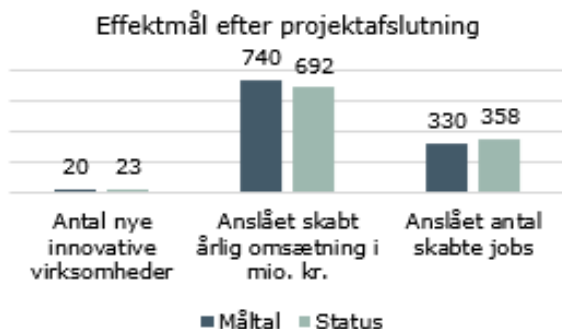
DigitaliseringsBoost er generelt et velfungerende projekt. Der har været et godt samarbejde i partnerkredsen, og projektet er lykkedes med at rekruttere det forventede antal virksomheder, hvilket særligt skyldes at tilskuddet til udviklingsarbejde er relevant for virksomhederne. Hovedparten af deltagerne har oplevet et stort udbytte af projektet, hvilket bl.a. er tydeligt i projektholders systematiske opfølgning på fremdrift og udbytte. De største udfordringer for projektet er, at der særligt i slutningen af projektperioden har været en svag forankring i to erhvervshuse, og at det har været vanskeligt at aktivere universiteter og GTS-institutter som videnspartnere i innovationssamarbejderne. Samtidig har den relativt lave støtteprocent gjort projektet mindre attraktivt for etablerede virksomheder. Projektleder vejleder systematisk virksomhederne om deres næste skridt, men projektet bliver ikke videreført på den korte bane.

Målopnåelse

Projektet har en flot fremdrift på de opstillede aktivitetsmål relateret til projektets oprindelige fokus på teknologiu udvikling i både Øvrige regioner og Sjælland. Særligt i Region Sjælland er målopnåelsen dog begrænset på de tilsvarende aktivitetsmål for projektets Covid-19-indsats. Det har været aftalt med Erhvervsstyrelsen at omfordele midler fra Covid-19-indsatsen til teknologiu udviklingsindsatsen, så det i denne indsats har været muligt at overindfri de opstillede måltal i en sådan grad, at projektet har nået de samlede aktivitetsmål på tværs af teknologiu udvikling og Covid-19. Projektet har også en flot fremdrift på de opstillede outputmål, hvor hovedparten af målene er nået (og overindfriet).

Effektvurdering

Spørgeskemaresultaterne og de gennemførte interviews indikerer, at projektet styrker hovedparten af deltageres forudsætninger for at introducere deres udviklede produkter/løsninger på markedet. Nogle af de interviewede virksomheder er da også allerede kommet på markedet med deres produkt/løsning. Projektet har også en flot fremdrift på de opstillede effektmaal i både Øvrige regioner og Region Sjælland – også når vi anvender estimerer korrigeret for outliers og delvist selektionsbias. Alligevel af estimerterne relativt optimistiske scenarier for projektets effektskabelse.

2 Fakta om projektet

Dette afsnit indeholder en kort beskrivelse af projektets formål og baggrund samt en gengivelse af de vigtigste baggrundsoplysninger for projektet (tekst-boks). Afsnittet afsluttes med en illustration af projektets 'effekt kæde'.

Overordnet
projektbeskrivelse

Formålet med 'Industri 4.0 DigitaliseringsBoost' er at understøtte og accelerere produkt-, koncept- og løsningsudviklingen og dermed skabe vækst i danske små og mellemstore virksomheder. Projektets mål er at rekruttere relevante SMV'er, som skal involveres i innovationssamarbejder med vidensinstitutioner inden for emnet digitalisering og Industri 4.0. For at lykkes i projektet, skal innovationssamarbejderne gennemgå fire faser, der udgør projektets hovedaktiviteter:

- Kvalificering og etablering af samarbejder
- Udvikling af nye produkter/løsninger og koncepter
- Test og brugerinddragelse
- Test af anvendelighed, sikkerhed og markedspotentiale før endelig kommercialisering.

Projektet er forankret hos landets erhvervshuse, dækker hele Danmark og er blevet til i samarbejde med RoboCluster, DesignDenmark, BusinessByDesign, Mads Clausen Institutet, Professionshøjskolen Metropol, Odense Robotics og Designskolen Kolding.

Projektet er designet til at stille de kompetencer, som virksomhederne mangler for at lykkes med deres udviklingsprojekter, til rådighed. Virksomhederne får vejledning i projektet til at udfylde en ansøgningskabelon, inspireret af kravene til SMV-Instrumentet fra Horizon 2020. Et uvildigt bedømmelsesudvalg vurderer, hvilke innovationsprojekter, der kost-effektivt vil kunne levere de bedste resultater og giver bevilling i overensstemmelse hermed. Projektets forventede effekter er, at mindst 25 produkter, løsninger eller koncepter bringes til et stadie, hvor de kan kommercialiseres. Potentialet for vækst er stort, og projektet skal derfor bidrage til en øget årlig omsætning på 750 mio. kr., en årlig øget eksport på 300 mio. kr. og 350 nye jobs hos deltager virksomhederne.

Projektet er baseret på bevillinger, som i praksis udmøntes som ét samlet projekt. Efter aftale med Erhvervsstyrelsen er evalueringen tilrettelagt, så den dækker begge bevillinger. Vi forholder os løbende til forhold, der alene gør sig gældende for den ene af de to bevillinger, ligesom vi opgør og vurderer resultaterne af de to bevillinger separat.

Figur 1 Kort info om indsatsen

FAKTA-BOKS	
Tilskudsmodtager:	Erhvervshus Fyn
Sagsbehandler:	Morten Suusgaard
Finansieringskilde:	Regionalfonden (ERDF)
Indsatsområde:	Innovations-samarbejder (ERDF-1)
Samlet budget:	Øvrige regioner: DKK 122,6 mio. Sjælland: DKK 29,2 mio.
Bevillingsperiode:	14.03.2017 – 31.12.2022

2.1 Projektets effektkæde

I dette afsnit beskrives hvilke effekter, det er hensigten at skabe med de bevilgede midler, samt hvordan disse effekter skal tilvejebringes. Effektkæden er udarbejdet på baggrund af projektansøgningen og efterfølgende tilrettet på baggrund af interviews med sagsbehandler og projektleder. Figuren nedenfor giver således et overblik over indsatsens primære aktiviteter, output af disse samt de effekter, som indsatsen på længere sigt forventes at bidrage til.

Figur 2 Rationalet bag indsatsen illustreret via en effektkæde

Hovedaktiviteter	Output	Effekter
<ul style="list-style-type: none"> • Kvalificering og etablering af innovationssamarbejder • Udvikling af nye produkter, løsninger eller koncepter i samarbejde med vidensinstitutioner (gennemførelse af udviklingsfaser) • Test og brugerinddragelse af de udviklede produkter, løsninger eller koncepter (markedsdisseminering) • Test af de udviklede produkter, løsninger eller koncepters anvendelighed, sikkerhed og markedspotentiale 	<ul style="list-style-type: none"> • Innovationsniveau hos deltagervirksomhederne er øget • Nye generiske produkter, løsninger eller koncepter er udviklet 	<ul style="list-style-type: none"> • Øget omsætning, eksport og jobvækst hos deltagervirksomhederne

3 Overordnet status

DigitaliseringsBoost er et velfungerende projekt, som bygger videre på et flerårigt samarbejde mellem en række syddanske aktører inden for robot- og automationsteknologi – herunder 'AutomationsBoost' og 'Digital omstilling'. Modsat disse projekter er DigitaliseringsBoost dog en national platform for innovationssamarbejder inden for digitalisering og Industri 4.0, hvor erhvervshuse og klyngeorganisationer fra hele landet har kunnet sammensætte konsortier og søge om støtte. I praksis har det i de fleste regioner været erhvervshusene, som har anvendt platformen, mens det på Fyn primært har været Odense Robotics.

Erhvervshus Fyn har som projektholder i udgangspunktet kun ville gennemføre innovationssamarbejder på Fyn, som ikke omhandlede robotter, men har også ageret buffer ift. overskydende projekter fra andre og egen region. Denne buffer har været vigtig for at sikre fremdrift i projektet – særligt i den sidste del af projektperioden, hvor Erhvervshus Hovedstaden og Syddanmark ikke har haft en tovholder, og hvor Erhvervshus Fyn derfor har overtaget forløbene i disse regioner.

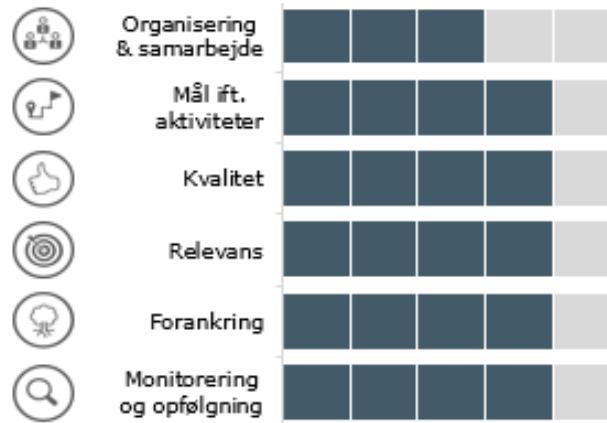
Under Covid-19-pandemien blev projektet udvidet til at også at kunne støtte Covid-19-ramte virksomheder med konceptudvikling. Det viste sig dog, at der ikke var den forventede efterspørgsel efter disse forløb, hvorfor flere af midlerne til Covid-19-indsatsen i stedet blev overført til innovationssamarbejderne med fokus på teknologiudvikling, så der kunne gennemføres flere af disse. Covid-19 har sammen med manglende adgang til kvalificeret arbejdskraft også betydet, at mange af innovationssamarbejderne er blevet forlænget ud over de forventede 6-18 måneder.

Ved projektafslutning har projektet en flot fremdrift på de opstillede aktivitets- og outputmål relateret til projektets oprindelige fokus på teknologiudvikling i både Øvrige regioner og Sjælland. Således er flere af målene nået (og overindfriet). Særligt i Region Sjælland er målopnåelsen dog begrænset på de tilsvarende aktivitetsmål for projektets Covid-19-indsats.

Måltallet om private investeringer som matcher offentlig støtte til innovations- og F&U-projekter (kr.) er udgået af projektet, da det kan aflæses direkte i budgettet. Der er lavet færre private investeringer per innovationssamarbejde end forventet, men da der er nået flere innovationssamarbejder, når projektet også målet om private investeringer.

4 Projektets implementering

I dette afsnit præsenterer vi vores vurdering af projektets implementering ud fra seks faste evalueringsparametre. Figuren nedenfor giver et overblik over evalueringens konklusioner i forhold til de seks parametre.

Organisering og samarbejde

Der har generelt været et godt samarbejde i partnerkredsen, men forankringen i to erhvervshuse og aktivering af universiteter har været udfordringer.

Både projektholder og de interviewede projektkonsulenter fremhæver, at der gennem hele projektperioden har været et godt samarbejde i partnerkredsen. Et samarbejde, som bl.a. er understøttet af et nærhedsprincip, hvor den enkelte virksomhed serviceres af den aktør, som de føler sig tættest knyttet til – uanset geografi. Generelt har dette nærhedsprincip fungeret gnidningsfrit, om end der har været enkelte tilfælde, hvor projektholder har måttet kontakte virksomheden for at afklare spørgsmålet. Særligt i starten af projektperioden – før Covid-19 – var der også vidensdeling og koordination på fælles møder. Undervejs i projektperioden er disse fælles møder dog blevet erstattet af mere bilateral dialog mellem projektholder og de enkelte projektkonsulenter om fremdrift ifm. afrapporteringer, ligesom mødefrekvensen i styregruppen er blevet mindre hyppig. Projektholder fremhæver, at det er en naturlig konsekvens af, at projektet har været velkørende, og at der ikke har været behov for fælles møder for at sikre alignment. Denne opfattelse deler de interviewede projektkonsulenter i store træk, men nogle har alligevel savnet en lidt højere grad af fælles møder, ligesom en projektkonsulent har savnet et fælles projektdrev, som kunne have sparet mails og dobbeltarbejde.

Projektholder fremhæver, at projektet generelt har været prioriteret i de enkelte erhvervshuse og Odense Robotics, hvilket fremdriften på de opstillede måltal også understøtter. Samtidig har der været periodevis udsving hos de involverede partnere, og særligt i Hovedstaden og Sydjylland har der mod slutningen af projektperioden været udfordringer med forankringen. Således har projektholder måttet gennemføre de resterende forløb i disse regioner. Noget som har været muligt grundet projektdesignet, hvor projektholder har ageret buffer.

Projektholder og de interviewede projektkonsulenter fremhæver, at samarbejdet med de involverede vidensinstitutioner generelt har været godt, og at vidensinstitutionerne har skabt værdi i de enkelte innovationssamarbejder. Tilsvarende

fremhæver de interviewede vidensinstitutioner, at de via deres deltagelse styrker deres netværk til danske virksomheder og skaber rammer for, at deres studerende og medarbejdere kan udvikle sig. Alligevel har det været en udfordring at aktivere særligt universiteterne og GTS-institutterne i innovations-samarbejderne. Dette skyldes dels at det har været administrativt tungt at indgå samarbejdsaftaler med universiteterne, dels at projekterne ikke har været tilstrækkeligt økonomisk attraktive for disse aktører (maksimalt 150.000 kr. til vidensinstitutionerne). I de tilfælde, hvor det er lykket at aktivere universiteterne – særligt SDU – og GTS-institutterne, skyldes det i høj grad eksisterende personlige kontakter. Det har været nemmere at samarbejde med f.eks. UCL og Designskolen Kolding, hvorfor disse også har indgået i hovedparten af forløbene – også i de tilfælde, hvor virksomhederne reelt hellere ville have samarbejdet med et universitet. Denne (delvist strukturelle) udfordring kan vi genkende fra flere andre innovationsprojekter, og det er et vigtigt opmærksomhedspunkt i fremadrettede projekter at finde løsninger på denne (se læringspunkt 1).

Sammenhæng
ml. aktiviteter og
mål

Tilskud til virksomhedernes udviklingsarbejde er særligt attraktivt for startups, men en relativt lav støtteprocent gør projektet mindre relevant for etablerede virksomheder. Som beskrevet i midtvejs-evalueringen, skaber projektet værdi for virksomhederne ved at tilføre dem midler til udvikling af nye innovative produkter og løsninger. Midler som giver dem mulighed for at rammesætte og prioritere deres udviklingsarbejde i samarbejde med en vidensinstitution og andre SMV'er. Udviklingsmidlerne er særligt efterspurgte af nyetablerede virksomheder, der har begrænsede ressourcer til at finansiere produktudvikling.

De større og mere modne virksomheder kan derimod typisk selv allokere udviklingsmidler, der svarer til dem, projektet kan bidrage med. Denne problemstilling forstærkes af en relativ lav støtteprocent til virksomhederne på 33 %, hvor virksomhederne til standardsatsen på 250 kr. blot får cirka 83 kr. støtte per time. Dette er for flere virksomheder ikke et tilstrækkeligt incitament til at opveje for administration, timeregistrering osv. Der er også et relativt stort tilbageløb af midler fra innovationssamarbejderne, hvilket primært skyldes, at virksomhederne har kunnet nå deres målsætninger med færre timer end forventet på ansøgningstidspunktet, og sekundært at flere virksomheder ikke har registreret alle deres timer for at undgå besværet med timesedler osv.

Blandt de kritiske succesfaktorer for vellykkede innovationssamarbejder fremhæver de interviewende vidensinstitutioner særligt, at det er vigtigt med løbende kommunikation og opfølgning med leadvirksomheden for at sikre momentum i opgaven. Samtidig er det afgørende, at det lykkes at afprøve produktet/løsningen hos en eller flere potentielle kunder. Noget som i nogle tilfælde gøres lettere, hvis kunder indgår i innovationssamarbejdet. Hertil kommer de kriterier, som der screenes for i bedømmelsesudvalget og hos erhvervsushuse/Odense Robotics forud for indsendelse af ansøgning (f.eks. innovationshøjde og teamet). De virksomheder, som er faldet fra undervejs, er typisk faldet fra, fordi det ikke er lykkedes at få samarbejdet sat i gang, eller fordi de har manglet personale eller er stødt på store teknologiske udfordringer.

Kvalitet,
målgruppens
oplevelse

Hovedparten af deltagerne har oplevet et stort udbytte af projektet, men nogle har været udfordret ift. samarbejdet med vidensinstitutioner og øvrige SMV'er.

Projektholder har løbende indhentet spørgeskemabesvarelser ved afslutningen af innovationssamarbejder (n = 111). Resultaterne af disse viser, at 81 % af respondenterne alt i alt er tilfredse eller meget tilfredse med deres deltagelse i DigitaliseringsBoost, og at projektet har en Net Promoter Score på 17, hvilket er en acceptabel, men ikke imponerende score. Herudover er 79 % af respondenterne enten tilfredse eller meget tilfredse med den eksterne konsultants viden/kompetencer, og 80 % tilfredse eller meget tilfredse med hjælpen og vejledningen fra projektkonsulenten fra erhvervs- og virksomhedene. Dette understøttes også af de åbne besvarelser i spørgeskemaet og de gennemførte interviews.

Virksomhederne fremhæver særligt, at deltagelsen har givet struktur og medfinansiering til at rammesætte deres innovationsarbejde, så de har kunnet arbejde videre med deres idéer. Uden dette fremhæver flere virksomheder, at det havde været vanskeligt for dem at prioritere innovationsarbejdet i samme grad. Generelt har virksomheder også fået bedre indblik i deres forskellige kundegrupperes behov, ligesom enkelte virksomheder er blevet mere opmærksomme på den værdi, vidensinstitutioner kan skabe.

De fleste interviewede virksomheder har samarbejdet med Designskolen Kolding, hvor de er blevet matchet med studerende som f.eks. har hjulpet med design, tests og brugervenlighed. Generelt har virksomhederne oplevet dette samarbejde som udbytterigt, om end det til tider kan være uflexibelt at samarbejde med studerende, som skal passe deres studie ved siden af, og derfor ikke kan prioritere samarbejdet så meget som virksomhederne har brug for. Der er også nogle, som hellere ville have samarbejdet med et universitet for at få en mere fagfaglig sparring på deres produkt, men som måtte falde tilbage på Designskolen, da det ikke var muligt at etablere et samarbejde med et universitet. De som har samarbejdet med et universitet fremhæver, at det har været en tung proces, og at det tog lang tid at finde de rigtige forskere som også havde tid til at engagere sig i projektet.

Der er stor forskel på, hvor stor værdi de øvrige SMV'er har bidraget med til projektet og leadvirksomheden. Nogle har haft involveret potentielle kunder direkte i samarbejdet til at give feedback m.v., og andre har samarbejdet med SMV'er med relevant viden og/eller produkter. I nogle tilfælde har SMV'er også bidraget med fagfaglig viden, som den involverede vidensinstitution ikke har haft. Nogle leadvirksomheder har oplevet, at det har været vanskeligt at engagere de øvrige SMV'er tilstrækkeligt i projektet – herunder ift. administration og timeregistrering.

Selvom virksomhederne generelt har fået et udbytte af deltagelsen og flere også vil anbefale projektet til andre, er flere blandt de interviewede virksomheder og de åbne besvarelser ikke sikre på, at de fremadrettet vil deltage i lignende projekter. Dette skyldes særligt en omfattende administration og registrering (en opfattelse som deles af vidensinstitutionerne), samt ikke mindst at det er en stor udfordring for deres likviditet, at der går relativt lang tid, før de får refundert en del af deres udgifter. Virksomhederne fremhæver dog også, at projektkonsulenterne fra erhvervs- og virksomhedene/Odense Robotics har været en god støtte.

Relevans,
målgruppens
oplevelse

Projektet er lykket med at rekruttere virksomheder, men det er vanskeligt at rekruttere etablerede virksomheder, som ikke i forvejen er erfarne brugere af tilbuddene i erhvervsfremmesystemet. De

gennemførte interviews med projektholder, projektkonsulenter og virksomheder indikerer alle, at tilskud til virksomhedernes udviklingsaktiviteter er relevant, da det bidrager til at fjerne en del af virksomhedernes risiko. Samtidig har de fleste virksomheder oplevet samarbejdet med vidensinstitutioner som relevant, selvom de i udgangspunktet var skeptiske. Således er der en tendens til, at virksomhederne – med mindre de i forvejen har et godt forhold til en vidensinstitution – vælger at deltage pga. finansieringen, men at de også oplever værdi af samarbejdet med vidensinstitutionerne, når de kommer i gang. Det er særligt startups som tiltrækkes af finansieringen, og derfor er hovedparten af leadvirksomhederne også startups. De mere etablerede virksomheder er derimod, som tidligere nævnt, sværere at lokke med finansieringen, og derfor kræver rekrutteringen af disse virksomheder også ofte en eksisterende god dialog med virksomhederne fra andre sammenhænge. Dermed er det også vanskeligt at nå ud til de etablerede virksomheder, som ikke i forvejen er erfarne brugere af tilbuddene i erhvervsfremmesystemet.

Generelt har det ikke været en udfordring for projektet at rekruttere virksomheder. Virksomhederne er primært rekrutteret gennem forretningsudviklerne fra Erhvervshusene og Odense Robotics, ligesom der er kommet enkelte leads fra vidensinstitutionerne og markedsføring. Projektets relevans understøttes også af, at nogle virksomheder har valgt at deltage i projektet flere gange med forskellige produkter – på trods af at også de har oplevet udfordringer med administration og registrering.

Forankring af
output

Projektholder vejleder systematisk virksomhederne om deres næste skridt, men projektets indsats bliver ikke videreført på den korte bane. Ved denne type projekter er der altid en risiko for, at deltagerne –

på trods af succesfulde innovationssamarbejder – alligevel ikke får deres produkt/løsning på markedet. Nogle vil have brug for yderligere finansiering for at få deres produkt/løsning klar til markedet eller for at få det rigtige produktionsudstyr, og andre vil have svært ved at prioritere tiden til at arbejde videre med udviklingsprojektet. Derfor er det også positivt, at projektholder – sammen med den involverede tovholder fra et af de øvrige erhvervshuse eller Odense Robotics – afholder et afsluttende møde alle deltagende virksomheder, hvor der laves en slutrapport. Denne slutrapport har bl.a. fokus på virksomhedens næste skridt ift. det udviklede produkt/løsning. Og hvis ikke de kender deres næste skridt, bliver de allerede på det afsluttende møde koblet med en forretningsudvikler fra deres lokale erhvervshus.

På den korte bane bliver projektet ikke videreført, da der aktuelt ikke er tilgængelige projektmidler til innovationssamarbejder. Dette kommer forventeligt i 2023, men usikkerheden om dette betyder, at det kan være svært at bevare momentum fra nærværende projekt. Fremadrettet vil kun klyngeorganisationerne kunne være projektholdere på innovationssamarbejdsprojekter. På baggrund af erfaringerne fra dette og andre projekter vurderer vi dog, at det vil være mest værdiskabende, hvis erhvervshusene også fremadrettet bliver en del af innovationssamarbejdsprojekter for dels at understøtte rekrutteringen, dels at understøtte sammenhængen til erhvervshusenes øvrige tilbud og

knudepunktsfunktion, som er vigtig for den efterfølgende forankring og opfølgning med deltagende virksomheder.

Monitorering og opfølgning

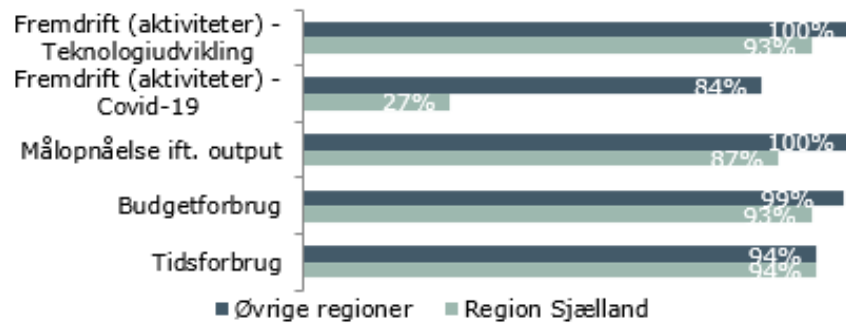
Projektholder gennemfører en systematisk opfølgning på fremdrift og udbytte, og tovholderne følger løbende op med de enkelte innovationssamarbejder. Projektholder har løbende haft en bilateral opfølgning med de enkelte erhvervshuse og Odense Robotics mhp. at sikre fremdrift på måltallene, og samtidig har projektholder haft en projektkonsulent som buffer til at håndtere overskydende projekter fra andre regioner. Denne projektkonsulent har været afgørende for projektets gennemførelse i Sydjylland og Hovedstaden, hvor der i den afsluttende del af projektperioden ikke har været en tovholder. Vi vurderer på den baggrund, at projektholder har haft en tilstrækkelig monitorering af projektets fremdrift og løbende har reageret herudfra.

Derudover gennemfører projektholder en spørgeskemabaseret før- og eftermåling med virksomhederne for systematisk at afdække deres udbytte af projektet. Vi vurderer, at denne opfølgning er en stor styrke i projektet, da den giver projektholder mulighed for at dokumentere projektets værdiskabelse og foretage løbende justeringer, hvis virksomhederne ikke har det forventede udbytte.

Mens innovationssamarbejderne gennemføres, er det de enkelte tovholdere fra erhvervshusene eller Odense Robotics, som har ansvar for opfølgningen, og det er forskelligt, hvordan dette gribes an. Nogle følger op ift. det enkelte projekt, men ofte vil opfølgningen være samtænkt med erhvervshusenes bredere dialog med de deltagende virksomheder (ikke bare om projektet men også om andre behov virksomhederne måtte have). Vi vurderer, at en sådan løbende opfølgning er en styrke i projektet, da den bidrager til løbende tilpasning og momentum i de enkelte innovationssamarbejder. De interviewede virksomheder fremhæver da også generelt, at de har haft et godt samarbejde med deres kontaktperson fra erhvervshusene/Odense Robotics.

5 Fremdrift og målopnåelse

Afsnittet indeholder en kort fremstilling af status for projektets fremdrift i forhold til henholdsvis aktiviteter/milepæle og outputmål på evalueringstidspunktet. Nedenstående figur præsenterer den overordnede status på projektets fremdrift via fire overordnede indikatorer: fremdrift ift. aktiviteter, tid og budgetforbrug (afsnit 5.1) samt målopnåelse ift. outputmål (afsnit 5.2).

5.1 Fremdrift ift. aktiviteter og milepæle

Afsnittet beskriver kort projektets overordnede fremdrift i forhold til de aktiviteter og/eller milepæle, som er opsat for projektet.

Status per 31/8/2022 er, at 100 % og 93 % af de opstillede aktivitetsmål for projektets oprindelige fokus på teknologiuudvikling er nået i hhv. Øvrige regioner og Region Sjælland, beregnet som et simpelt gennemsnit. For Covid-19-delen er de tilsvarende andele hhv. 84 % og 27 %. Status på opnåelsen af aktivitetsmålene fremgår af tabellen nedenfor.

Figur 3 Status ift. de opstillede aktivitetsmål per 31/8/2022 for Øvrige regioner

Aktivitetsmål	Mål i projektperioden	Status	Målopnåelse i procent
H1 – Classic: Kvalificering og etablering af innovationssamarbejder	40	63	+100 %
H2 – Classic: Udvikling af nye produkter, løsninger eller koncepter (gennemførelse af udviklingsfaser)	32	44	+100 %
H3 – Classic: Test og brugerinddragelse af de udviklede produkter, løsninger eller koncepter (Markedsdisseminering)	32	37	+100 %
H4 – Classic: Test af de udviklede produkter, løsninger eller koncepters anvendelighed, sikkerhed og markedspotentialer	160	226	+100 %
H1 – COVID-19 (udover H1 – Classic)	37	32	86 %
H2 – COVID-19 (udover H2 – Classic)	29	25	86 %
H3 – COVID-19 (udover H3 – Classic)	29	22	76 %
H4 – COVID-19 (udover H4 – Classic)	87	75	86 %

Projektets målopnåelse er indrapporteret til evaluatoren af bevillingsmodtager 01.11.2022. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt.

Figur 4 Status ift. de opstillede aktivitetsmål per 31/8/2022 for Region Sjælland

Aktivitetsmål	Mål i projektperioden	Status	Målopnåelse i procent
H1 – Classic: Kvalificering og etablering af innovationssamarbejder	9	14	+100 %
H2 – Classic: Udvikling af nye produkter, løsninger eller koncepter (gennemførelse af udviklingsfaser)	7	11	+100 %
H3 – Classic: Test og brugerinddragelse af de udviklede produkter, løsninger eller koncepter (Markedsdisseminering)	7	5	71 %
H4 – Classic: Test af de udviklede produkter, løsninger eller koncepters anvendelighed, sikkerhed og markedspotentiale	35	79	+100 %
H1 – COVID-19 (udover H1 – Classic)	4	3	75 %
H2 – COVID-19 (udover H2 – Classic)	3	1	33 %
H3 – COVID-19 (udover H3 – Classic)	3	0	0 %
H4 – COVID-19 (udover H4 – Classic)	9	0	0 %

Projektets målopnåelse er indrapporteret til evaluatoren af bevillingsmodtager 01.11.2022. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt.

Som det fremgår af ovenstående tabeller, har projektet en fornuftig fremdrift på de opstillede aktivitetsmål relateret til projektets oprindelige fokus på teknologiudvikling. Konkret har projektet i både Øvrige regioner og Region Sjælland nået (og overindfriet) måltallene relateret til antal godkendte innovationssamarbejder (H1), antal reelt igangsatte innovationssamarbejder (H2), og antal potentielle kunder som er præsenteret for produktet/løsningen (H4). Samtidig har projektet i Øvrige regioner nået (og overindfriet) målet om 37 afsluttede innovationssamarbejder (H3), mens projektet i Region Sjælland har en målopnåelse på 71 %. Et innovationssamarbejde er afsluttet, når der på et afsluttende møde er udarbejdet en TRL-rapport, som viser, at målet med ansøgningen er nået.

Det fremgår også af tabellerne, at målopnåelsen er mere begrænset på de tilsvarende aktivitetsmål for projektets Covid-19-indsats. F.eks. er der i Øvrige regioner og Region Sjælland godkendt hhv. 86 % og 75 % af de forventede innovationssamarbejder, og i Region Sjælland er 0 potentielle kunder præsenteret for produktet/løsningen og 0 innovationssamarbejder afsluttet. Sidstnævnte er den primære grund til, at den samlede målopnåelse for Region Sjælland blot er 60 %. Årsagen til den mere begrænsede fremdrift på Covid-19-måltallene er, ifølge projektholder, en begrænset efterspørgsel fra virksomhederne efter denne indsats. Erhvervsstyrelsen har da også godkendt, at midler dedikeret til Covid-19-indsatsen i stedet er anvendt til det oprindelige fokus på teknologiudvikling. Derfor har det også været muligt for projektholder at gennemføre flere af disse innovationssamarbejder end oprindeligt planlagt.

Figur 5 Budget- og tidsforbrug per 31/8/2022

	Total budget	Forbrug d.d.	Procentvist forbrug
Budgetforbrug (mio. DKK) – Øvrige regioner	122,6	121,9	99 %
Budgetforbrug (mio. DKK) – Region Sjælland	29,2	27,1	93 %
Tidsforbrug (måneder)	69	65	94 %

Projektets målopnåelse er indrapporteret til evaluatør af bevillingsmodtager 01.11.2022. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt.

Projektets budget- og tidsforbrug harmonerer med fremdriften på de opstillede aktivitetsmål, når man tager i betragtning, at der er gennemført flere innovatons-samarbejder med fokus på teknologiudvikling end oprindeligt planlagt.

5.2 Målopnåelse i forhold til output

Afsnittet beskriver kort status i forhold til de outputmål, som er opsat for projektet.

Per 31/8/2022 er 100 % af de opstillede outputmål nået i Øvrige regioner og 87 % i Region Sjælland, beregnet som et simpelt gennemsnit.

Status for de enkelte målsætninger er gengivet i tabellen nedenfor.

Figur 6 Status ift. de opstillede outputmål per 31/8/22 for Øvrige regioner

	Målsætning	Status på evalueringstidspunktet	Procentvis målopnåelse
Antal virksomheder som modtager støtte	120	209	+100 %
Antal virksomheder der samarbejder med forskningsinstitutioner	120	209	+100 %
Antal virksomheder der har modtaget støtte med henblik på at introducere produkter, der er nye på markedet	32	53	+100 %
Antal virksomheder der har modtaget støtte med henblik på at introducere produkter, der er nye for virksomheden	32	53	+100 %
Antal virksomheder der har udviklet koncepter til nye produkter eller løsninger	32	52	+100 %
Antal private deltagervirksomheder, der har deltaget i COVID-19-rettede aktiviteter	29	37	+100 %
Antal nye industri 4.0 konforme produkter, løsninger eller koncepter	32	59	+100 %

Projektets målopnåelse er indrapporteret til evaluatør af bevillingsmodtager 01.11.2022. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt.

Figur 7 Status ift. de opstillede outputmål per 31/8/22 for Region Sjælland

	Målsætning	Status på evaluerings- tidspunktet	Procentvis målopnåelse
Antal virksomheder som modtager støtte	27	30	+100 %
Antal virksomheder der samarbejder med forskningsinstitutioner	27	30	+100 %
Antal virksomheder der har modtaget støtte med henblik på at introducere pro- dukter, der er nye på markedet	7	9	+100 %
Antal virksomheder der har modtaget støtte med henblik på at introducere pro- dukter, der er nye for virksomheden	7	9	+100 %
Antal virksomheder der har udviklet kon- cepter til nye produkter eller løsninger	7	5	71 %
Antal private deltagervirksomheder, der har deltaget i COVID-19-rettede aktiviteter	3	2	67 %
Antal nye industri 4.0 konforme produkter, løsninger eller koncepter	7	5	71 %

Projektets målopnåelse er indrapporteret til evaluatør af bevillingsmodtager 01.11.2022. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt.

Det fremgår af ovenstående tabeller, at projektet i Øvrige regioner har nået (og overindfriet) alle opstillede outputmål. Det samme er tilfældet for Region Sjælland på de første 4 outputmål. Samlet set har projektet således støttet 239 virksomheder, som alle har samarbejdet med forskningsinstitutioner, mod forventet 147. Dette hænger sammen med, at projektet har gennemført flere innovations-samarbejder end forventet. Samtidig har samlet set 62 virksomheder modtaget støtte med henblik på at introducere projekter, der både er nye for virksomheden og på markedet, mod forventet 39.

Fremdriften på de sidste 3 outputmål er mere begrænset i Region Sjælland. Således er målopnåelsen 71 % ift. antallet af udviklede koncepter, løsninger eller produkter og 67 % ift. antal deltagervirksomheder i Covid-19-rettede aktiviteter. I Øvrige regioner er disse måltal nået (og overindfriet).

6 Effektvurdering

I dette afsnit præsenterer vi evaluators samlede vurdering af mulighederne for, at indsatsen vil skabe de ønskede effekter eller for at nå specifikke effektmål. Det primære grundlag for evaluators vurdering er spørgeskemadata, men i den samlede vurdering indgår også evaluators vurdering af bevillingsmodtagers arbejde med – i forbindelse med implementering af indsatsen – at sikre den størst mulige realisering af indsatsens effektpotentialer.

Om spørgeskemaet

I forbindelse med afslutningen af innovationssamarbejderne har Erhvervshus Fyn udsendt et elektronisk spørgeskema til deltagerne i indsatsen. Besvarelsenerne af spørgeskemaet giver et indblik i de forventede effekter blandt deltagerne og er udformet, så det på bedst mulig vis adresserer de indmeldte målsætninger om output og effekter fra ansøgningsfasen. Vi har desuden gennemført interviews med 9 deltagende virksomheder ifm. slutevalueringen.

Spørgeskemaundersøgelsen er sendt ud til de 221 deltagere, som på evalueringstidspunktet har afsluttet deres forløb, hvoraf 111 respondenter har besvaret hele spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 50 %. Således udgør data fra spørgeskemaundersøgelsen ikke en præcis beskrivelse af indsatsens effektskabelse, men giver en god indikation af den forventede effektskabelse.

6.1 Forudsætninger for effektskabelse

Indsatsens potenti- ale for effekter

Det er ikke muligt på evalueringstidspunktet præcist at opgøre de effekter, som indsatsen vil skabe efter bevillingsperioden. For alligevel at give et billede af indsatsens *potentiale* for effektskabelse, som er mere retvisende og præcist end output-indikatorerne alene kan vise, præsenterer vi i dette afsnit, hvordan indsatsen konkret har bidraget til at styrke deltagerens *forudsætninger* for at omsætte deres udbytte af indsatsen til de ønskede effekter.

Nedenstående tabel viser, i hvilket omfang deltagerne har fået styrket deres forudsætninger for at skabe øget omsætning.

Figur 8 Indsatsens bidrag til at skabe styrkede forudsætninger for de ønskede effekter

Hvordan og i hvilket omfang forventes indsatsen at skabe et udbytte for deltagerne, der styrker deres forudsætninger for at skabe effekter? <i>Andel af virksomhederne, der forventer at deltagelsen vil...</i>	Andel virksomheder
bidrage med ny viden og/eller forbedrede digitale kompetencer	69 %
styrke virksomhedens samarbejdsrelationer med universiteter og/eller andre forskningsinstitutioner	50 %
bidrage til virksomhedens strategiske og forretningsmæssige udvikling	65 %
medvirke til at udvikle skalerbare koncepter, produkter eller løsninger	75 %
Lykkes med at sprede kompetencer internt, som kan give varige effekter til at skabe udvikling eller vækst	57 %

Kolonnen til højre afspejler andelen af respondenter, der har afgivet et af de to mest positive svar på en 5-punktsskala. (n=115)

Det fremgår af ovenstående tabel, at 75 % af respondenterne har medvirket til at udvikle skalerbare koncepter, produkter eller løsninger. Dette er forventeligt,

da det er innovationssamarbejdernes direkte fokus. Blandt de mere indirekte forudsætninger oplever 69 % at de har fået ny viden og/eller styrkede digitale kompetencer, og 65 % at deltagerne har bidraget til virksomhedernes strategiske og forretningsmæssige udvikling. Færrest (men stadig cirka halvdelen) af respondenterne oplever, at deltagelsen har bidraget til at sprede kompetencer internt og styrket virksomhedens samarbejdsrelationer med forskningsinstitutioner. Sidstnævnte er relativt lavt, når man tager i betragtning, at alle deltagende virksomheder har samarbejdet med vidensinstitutioner, og at det er en central del af projektets virkemiddel. Det er også værd at fremhæve, at 88 % af respondenterne vurderer, at deres virksomheds digitaliseringsniveau efter afslutningen af forløbet er 5-7 på en skala fra 1-7, hvilket er en stigning på 29 pct. point siden startmålingen.

Generelt indikerer spørgeskemaresultaterne altså, at projektet styrker hovedparten af deltagernes forudsætninger for at introducere deres udviklede produkter/løsninger på markedet. Nogle af de interviewede virksomheder er da også allerede kommet på markedet med deres produkt/løsning. Disse virksomheder har generelt følt sig klædt på til markedsintroduktionen og har haft kapaciteten til at kunne fortsætte arbejdet i forlængelse af deltagelsen. F.eks. udtrykker to virksomheder, at deltagelsen har højnet kvaliteten af et eksisterende produkt, hvilket bl.a. har styrket deres adgang til nye markeder og konkurrenceevne. En anden virksomhed udtrykker, at deltagelsen lagde fundamentet for et nyt produkt i markedet, som aktuelt betyder meget for virksomhedens konkurrenceevne. En tredje virksomhed udtrykker, at de foruden nye features til deres produkt har fået sparring på en abonnementsmodel, som kan øge deres omsætning. En fjerde virksomhed har fået en metode og visualiseringer til at tydeliggøre den kommercielle værdi for samarbejdspartnere, hvilket allerede er værdiskabende.

Andre interviewede virksomheder oplever, at projektdeltagelsen har rykket dem tættere på en markedsintroduktion, men at de fortsat mangler videreudvikling, afprøvning m.v. for at komme helt i mål. Denne proces kan tage tid, og nogle virksomheder oplever, at det dels har været vanskeligt at finde tiden til at videreudvikle, dels har været vanskeligt at komme ind på deres marked.

6.2 Forventninger til effekter

Forventning til effekter

Svarene på spørgeskemaet viser, at 82 % af respondenterne forventer, at indsatsen vil føre til et forbedret potentiale for vækst, mens 12 % vurderer, at indsatsen allerede har ført dette med sig inden for projektperioden.

Det fremgår af nedenstående figur, at 95 % og 93 % af respondenterne forventer, at hhv. deres omsætning og antal ansatte vil stige som følge af deltagelsen. Det samme er – i lidt mindre grad – tilfældet for virksomhedernes eksportandel, som 79 % forventer en effekt på.

Figur 9 Deltagernes overordnede positive forventninger til effekter

Andel af virksomheder med forventninger til positive effekter i virksomheden som følge af deres deltagelse	Virksomheder med positiv forventning
Årlig omsætning	95 %
Årlig eksportandel	79 %
Antal ansatte	93 %

(n=111)

For at tage højde for, at ikke hele virksomhedens vækst efter projektafslutning vil kunne tilskrives projektdeltagelsen, er virksomhederne blevet bedt om at vurdere deltagelsens betydning for deres efterfølgende vækst. Her svarer 28 % af respondenterne, at deltagelsen i projektet har haft høj eller afgørende betydning for deres forventede vækst (44 % i nogen grad). Gennemsnitligt svarer virksomhederne 3,04 på dette spørgsmål (på en skala fra 1-5), og denne faktor er brugt til at korrigere virksomhedens vækstforventninger i nedenstående estimater. Med denne korrektion (og frasortering af outliers) fremgår det, at respondenterne gennemsnitligt forventer en fordobling af deres omsætning og en vækst på 27 % og 42 % i hhv. eksportandel og antal ansatte inden for 3 år efter afsluttet projekt.

Figur 10 Deltagernes gennemsnitlige effektforventninger (kvantitativt)

Deltagernes gennemsnitlige forventninger til effekter af indsatsen	Gennemsnitlig forventet stigning i pct.	Effektprognose
Omsætning	100	491 mio. kr.
Eksportandel	27	81 mio. kr.
Antal ansatte	42	424 jobs

Estimaterne for den del af væksten, som virksomhederne gennemsnitligt vurderer kan tilskrives projektet, og de er renset for outliers (n=111)

Når man tager udgangspunkt i ovenstående effektforventninger blandt virksomhederne og virksomhedernes økonomiske udgangspunkt, kan man udlede, at projektet hos de 111 respondenter samlet set har bidraget til en meromsætning på 491 mio. kr., en mereeksport på 81 mio. kr. og 424 nye jobs. Selvom der er foretaget relevante korrektioner af estimaterne, er de fortsat relativt optimistiske, da de forudsætter, at virksomhederne realiserer hele deres forventede vækst.

Samlede effekter

Af de samlet set 239 deltagende virksomheder, har 111 besvaret effektspørgsmålene, og det er disse respondenter ovenstående estimater er baseret på. For at få et billede af projektets samlede effektskabelse er vi nødt til at gøre os nogle antagelser om de 128 virksomheder, som har deltaget i projektet, men ikke besvaret spørgeskemaet. I nedenstående figur præsenterer vi estimater for projektets samlede effektskabelse baseret på 2 forskellige antagelser om de resterende 128 virksomheders effektforventninger. Et minimumsestimater hvor deres effektforventninger er 50 % af de 111 respondenter, og et maksimumsestimater, hvor deres effektforventninger er tilsvarende de 111 respondenter.

Figur 11 Survey-baseret estimat for indsatsens samlede effektskabelse efter 3 år

Estimeret interval for indsatsens samlede effektskabelse for alle deltagere	Forventet efter 3 år
Årlig omsætningsstigning (Maksimum ¹)	1.057 mio. kr.
Årlig omsætningsstigning (Minimum ²)	774 mio. kr.
Årlig eksportstigning (Maksimum ¹)	174 mio. kr.
Årlig eksportstigning (Minimum ²)	128 mio. kr.
Antal nyansatte (Maksimum ¹)	913
Antal nyansatte (Minimum ²)	668

Note: Estimerne i ovenstående tabel er baseret på de gennemsnitlige forventninger hos survey-respondenterne (n = 111) opjusteret til hele den kendte/forventede population af deltagere (n = 239). 1) Maks-estimatet antager, at ikke-respondenterne har samme gennemsnitlige forventninger som respondenterne, mens 2) Min-estimatet antager, at ikke-respondenternes forventninger svarer til 50 % af gennemsnittet for de rapporterede svar.

Estimerne i ovenstående figur viser, at projektet forventeligt vil bidrage til en samlet omsætningsstigning på op mod 774-1.057 mio. kr. hos de deltagende virksomheder efter 3 år, hvilket maksimalt svarer til en multiplikator på 1:7 ift. projektets budget. Det fremgår også, at 128-174 mio. kr. af denne omsætningsstigning vil komme fra eksport, og at virksomhederne vil ansætte 668-913 nye ansatte. Virksomhederne, som forventer at ansætte nye medarbejdere, forventer særligt at ansætte personer med lang videregående uddannelse (58 %) og mellemlang videregående uddannelse (46 %).

Ovenstående estimer tegner et positivt billede af projektets effektskabelse. Det er dog vigtigt at huske på, at det er relativt optimistiske estimer lavet under antagelse af, at virksomhederne realiserer hele deres vækstforventning, hvilket sjældent vil være tilfældet.

6.3 Indsatsens effektmål

Tabellen nedenfor viser fremdriften mod effektmålene for indsatsen.

Figur 12 Status ift. de opstillede effektmål per 31/8/2022 for Øvrige regioner

	Målsætning i projektperioden	Målsætning efter projektperioden	Status	Procentvis målopnåelse
Antal nye innovative virksomheder	18	16	18	+100 %
Anslået skabt årlig omsætning i mio. kr.	27,2	592	641,9	+100 %
Anslået øget årlig eksport i mio. kr.	8,8	237,6	444,2	+100 %
Anslået antal skabte jobs	56	264	332	+100 %

Note: - angiver, at projektholdet endnu ikke er begyndt at samle data ind på denne indikator.

Figur 13 Status ift. de opstillede effektmål per 31/8/2022 for Region Sjælland

	Målsætning i projektpe- rioden	Målsætning efter pro- jektperio- den	Status	Procent- vis målop- nåelse
Antal nye innovative virksomheder	4	4	5	+100 %
Anslået skabt årlig omsætning i mio. kr.	7,2	148	49,6	+100 %
Anslået øget årlig eksport i mio. kr.	2,4	59,4	23,7	+100 %
Anslået antal skabte jobs	12	66	26	+100 %

Note: - angiver, at projektholdet endnu ikke er begyndt at samle data ind på denne indikator.

Som det fremgår af ovenstående tabeller, har projektet nået (og overindfriet) målsætningen for nye innovative virksomheder for både Øvrige regioner og Region Sjælland. Konkret har projektet samlet set nået 23 nye innovative virksomheder ud af forventet 22. En virksomhed tæller som en innovativ virksomhed, når det udviklede produkt/løsning er tilgængelig for markedet – enten fordi virksomheden har fået produktet/løsningen på deres hjemmeside, eller fordi virksomheden i afslutningsmødet giver udtryk for, at produktet/løsningen er introduceret på markedet.

Derudover er virksomhedernes forventninger til omsætning, eksport og skabte jobs efter projektafslutning markant højere end målsætningerne indenfor projektperioden i både Øvrige Regioner og Region Sjælland. Samtidig er virksomhedernes forventninger i Øvrige regioner markant højere end de opstillede målsætninger for projektets effektskabelse efter projektperioden, mens de i Region Sjælland er mindre. Estimerne i tabellerne er virksomhedernes egne forventninger på afslutningsmødet og er mere optimistiske end den spørgeskemabaserede slutmåling ift. omsætning og eksport. Vi vurderer, at det er mere validt at anvende resultaterne fra slutmålingen, hvor der er korrigeret for outliers og til dels selektionsbias.

Estimerne for den samlede effekt af projektet 3 år efter projektperioden overstiger, jf. figur 11 ovenfor, de opstillede måltal for omsætning og jobskabelse i og efter projektperioden. Men estimerne er ikke tilstrækkelige til at indfri måltallet relateret til eksport, hvilket indikerer at en lavere andel af omsætningsstigningen end forventet fra projektstart stammer fra eksport.

Selvom ovenstående estimer er relativt optimistiske, og virksomhederne sandsynligvis ikke vil indfri hele deres vækstforventninger, vurderer vi alligevel, at det er tilstrækkeligt sandsynliggjort at projektet har bidraget positivt til deltaernes vækst – særligt i Øvrige regioner.

7 anbefalinger og læring

Her præsenterer vi de vigtigste anbefalinger¹ og læringspunkter, som evaluator vil pege på med baggrund i evalueringen. Punkterne er ikke i prioriteret rækkefølge.

Læringspunkt 1

Behov for at styrke det institutionelle samarbejde med universiteter og GTS-institutter. Erfaringen fra dette projekt – og flere andre lignende projekter – er, at det ofte kan være svært at aktivere særligt universiteter og GTS-institutter som videnspartnere i innovationssamarbejderne. Dette skyldes ifølge projektholder og projektkonsulenterne primært, at projekterne ofte er for små til at være økonomisk attraktive for disse aktører, og at der ofte er et stort administrativt arbejde med at starte samarbejderne op. Som følge af disse udfordringer opstår samarbejderne med universiteter og GTS-institutter derfor nærmest udelukkende med virksomheder, som i forvejen har en god dialog og kontakt med disse vidensinstitutioner. Det er selvfølgelig ikke alle virksomheder, som har behov for sparring fra universiteter og GTS-institutter. Mange virksomheder vil have et større behov for sparring fra f.eks. professionshøjskolerne eller vidensinstitutioner som Designskolen Kolding. Det er dog en udfordring, at de virksomheder, som har behov for sparring fra f.eks. universiteter, ikke har mulighed for at få denne inden for rammerne af projektet.

En mulig vej frem kan være at hæve tilskudsbeløbet til vidensinstitutionerne og dermed gøre det mere attraktivt for universiteter og vidensinstitutioner at deltage i samarbejderne. Dette skal dog vejes op imod, at virksomhederne skal være drivende for innovationen, og derfor også skal have flest timer, og at det for særligt små og nystartede virksomheder kan være en udfordring at lægge et tilstrækkeligt antal timer til at kunne få et tilstrækkeligt stort projekt. Risikoen ved denne model er dermed, at man får et program som primært er en mulighed for etablerede virksomheder. Det er ikke i sig selv et problem, da etablerede virksomheder også kan have behov for innovationsstøtte, men det vil i givet fald formentlig være nødvendigt med andre typer innovationsprojekter, som er mere målrettet startups. Derfor vurderer vi også, at det vil være en bedre løsning, at projektholderne bliver bedre til at have en indledende strategisk dialog med vidensinstitutionerne, så de i højere grad sikrer, at de innovationsprojekter, de sætter i gang, faktisk matcher aktuelle agendaer og forskningsdagsordner hos f.eks. universiteterne.

I forlængelse af denne pointe, og som skitseret i midtvejsevalueringen, er der også behov for en mere standardiseret tilgang til samarbejdsaftaler mellem virksomheder og vidensinstitutioner, så innovationssamarbejderne får en lettere opstartsfasen, og så en stor del af tilskuddet til vidensinstitutionerne ikke går til administration. En sådan standardkontrakt skal ideelt aftales mellem Erhvervsstyrelsen, Uddannelses- og forskningsstyrelsen og universiteterne/GTS-institutterne, så det ikke er de enkelte projekters ansvar at løse problemstillingen fra gang til gang i fremtidige projekter. Vi vurderer, at det er en central opgave i nye regionalfondsprogram, hvor det alene er klyngeorganisationerne som kan være projektholder. Succeskriteriet for en standardkontrakt er, at den dels lever op til de programfaste krav til virksomhedernes udbytte og dels kan

¹ Anbefalinger formidles kun i forbindelse med midtvejsevalueringer.

godkendes af universiteternes juridiske afdelinger. For virksomhederne er det vigtigt, at den specifikke del er så kort som mulig.

Læringspunkt 2

En støtteprocent på 33 % er ikke attraktiv for etablerede virksomheder.

Selvom projektet ikke har haft problemer med at rekruttere virksomheder til innovationssamarbejderne, er det en læring fra projektet, at en støtteprocent på 33 % til en standardsats på 250 kr. er for lidt til, at særligt etablerede virksomheder finder det attraktivt at deltage i projektet. Derfor er det også positivt, at standardsatsen i det nye program bliver hævet fra 250 kr. til 365 kr. Samtidig er det dog relevant at overveje, om støtteprocenten i fremadrettede projekter skal være en smule højere. Projektholder har f.eks. gode erfaringer med en støtteprocent på 42 % i projektet 'Digital omstilling og innovationssamarbejder'. En højere standardsats og støtteprocent vil gøre det økonomisk mere attraktivt at deltage i projekterne og desuden øge virksomhedernes incitament til at registrere deres timer.

Læringspunkt 3

Hold virksomhederne i hånden med løbende opfølgning. I forlængelse af læringspunkt 2, er det en læring fra projektet, at det er vigtigt med en klar forventningsafstemning med virksomhederne i starten af innovationssamarbejderne, så de ved, hvad de skal levere af registreringer osv., og hvor lang tid der går, før de får pengene. Selvom projektholder har forsøgt at være tydelig om dette, er det alligevel kommet bag på flere virksomheder, at de skulle vente på pengene. I forlængelse heraf er det en udfordring for flere af de deltagende virksomheder, at tilbagebetalingstiden er lang, og at de derfor selv skal have udlægget længe. Særligt er det en udfordring, når de ikke ved, hvornår de får pengene, og derfor ikke kan fortælle deres bank, hvornår pengene kommer. Udover en hurtigere tilbagebetalingstid mellem Erhvervsstyrelsen og projektholder, er en anden mulighed desuden, at projektholder udbetaler en del af pengene og i den henseende tager en del af udlægget. Dette stiller dog større krav til projektholders egen likviditet.

Foruden denne forventningsafstemning, er det vigtigt med en løbende opfølgning med innovationssamarbejderne for at sikre momentum og fremdrift. Denne opfølgning gennemføres ideelt set af de enkelte projektkonsulenter, som har hjulpet med at udarbejde ansøgningen. Dette kan f.eks. hjælpe med at løse udfordringer med at aktivere vidensinstitutioner e.l.

Læringspunkt 4

Der er en fornuftig sammenhæng mellem innovationssamarbejderne og erhvervshusenes øvrige tilbud.

Uanset om erhvervshusene eller Odense Robotics har været ansvarlige for de enkelte innovationssamarbejder, er det i projektet lykket at skabe en god overlevering mellem innovationssamarbejderne og erhvervshusenes øvrige tilbud. Således har næsten alle virksomheder været i dialog med en forretningsudvikler ifm. afslutningen af projektet, og i flere tilfælde er virksomhederne blevet henvist til f.eks. SMV:digital eller andre programmer. Dette er positivt ift. innovationssamarbejdernes langsigtede effekt, og det er vigtigt, at fremadrettede innovationssamarbejder med klyngeorganisationerne som projektholder også lykkes med at udnytte erhvervshusenes knudepunktsfunktion ift. erhvervsrettede tilbud.

Bilag A Sådan scorer vi

Overordnet

Alle scorer er udtryk for evaluators helhedsvurdering. Vurderingen er baseret på alle indsamlede data, herunder interviews med projekthold, sagsbehandler, partnere og deltagere samt evt. spørgeskemadata og statusrapporter m.v. I tilfælde med større usikkerhed i datagrundlaget foretager vi typisk et konservativt skøn.

1. Implementering (afsnit 4)

Projektets implementering vurderes på seks vurderingsparametre med en score fra 1-5, hvilket er præsenteret grafisk i rapportens kapitel 4. Den samlede implementeringsscore er baseret på gennemsnittet af de individuelle scorer for de seks parametre.

	Tildeling af scorer for hvert af de seks vurderingsparametre	Samlet implementeringsscore	Trafiklys
Score	Betydning	Gennemsnit	Trafiklys
5	Implementeringen er nyskabende og en inspiration for andre.	3,5 - 5,0	● [GRØN]
4	Implementeringen er meget tilfredsstillende. Få forbedringspotentialer.		
3	Implementeringen er tilfredsstillende. Visse forbedringspotentialer.	2,6 - 3,4	● [GUL]
2	Implementeringen er utilfredsstillende. Store forbedringspotentialer.	1,0 - 2,5	● [RØD]
1	Implementeringen er meget kritisabel.		

2. Målopnåelse (afsnit 5)

Vurderingen af projektets målopnåelse er primært baseret på fremdrift ift. outputmål og sekundært fremdrift ift. aktivitetsmål. Scoren tildeles på baggrund af en helhedsvurdering af projektets målopnåelse, men med udgangspunkt i projektets kvantitative målopnåelse på evalueringstidspunktet. Nedenstående tabel over sammenhæng mellem målopnåelse og trafiklysscore er vejledende.

Trafiklys	Betydning	Slutevaluering	Midtvejs-evaluering
● [GRØN]	Målopnåelsen er som ønsket eller bedre.	95 % +	45 % +
● [GRØN]	Målopnåelsen er lidt under det ønskede niveau.	81 – 90 %	35 - 44 %
● [GUL]	Målopnåelsen er noget under det ønskede niveau.	65 – 80 %	25 - 34 %
● [RØD]	Målopnåelsen er meget under det ønskede niveau.	20 – 64 %	15 - 24 %
● [RØD]	Målopnåelsen er ikkeeksisterende eller tæt på.	0 – 19 %	0 – 14 %

3. Effektvurdering (afsnit 3)

På baggrund af dataindsamlingen (interviews og spørgeskema) fastlægger evaluator en samlet vurdering af muligheden for at realisere det forventede effektpotentiale.

Trafiklys	Betydning
● [GRØN]	Det er tilstrækkeligt sandsynliggjort, at projektet vil kunne realisere de forventede effekter.
● [GUL]	Det er ikke i tilstrækkelig grad sandsynliggjort, at projektet når sine effektmål. Evaluator vurderer dog, at projektet vil realisere mindst halvdelen af de forventede effekter.
● [RØD]	Projektet vurderes ikke at realisere en tilfredsstillende andel af de forventede effekter.